

האירורים במסכת חולין, לקוחים מהספר 'שיחת חולין' באישור הרב אמיתי בן דוד שליט"א
בס"ד, כ"ו סיוון התשפ"ו

חולין מ"ב - דיני הטרפות, במשנה ובמסורת האמוראים

שאלות:

1. הכבשה של עודד נפלה לבור, והוא מיהר לשחוט אותה, היא כשרה?

אלו הטרפות בבהמה (המשנה)

- המשנה פותחת את הפרק "אלו טרפות" ברשימת המומים בגוף הבהמה שהופכים אותה לטרפה, הגמרא תדון בהם במפורט בהמשך, כמו שמפורט בשרטוט המצורף: (רש"י אומר בהמשך המשנה, שאין טעם בטרפות אלא הם הלכה למשה מסיני)
- נקבת הוושט (נקב מפולש בוושט).
- כל נקב שמוזכר הכוונה אפילו בגודל כלשהו.

○ פסוקת הגררת (חיתוך רוב רוחב קנה הנשימה).

○ ניקב קרום של מוח.

○ ניקב הלב לבית חללו (נקב שהגיע לתוך חלל הלב).

○ נשברה השדרה ונפסק החוט שלה (נחתך חוט השדרה העובר בתוכה, וזה מה שקובע את הטרפה ולא השבר בשדרה).

○ ניטל הכבד ולא נשתיר ממנו כלום.

○ הריאה שניקבה או שחסרה. רבי שמעון אומר: לא נחשבת טרפה עד שתינקב לקנה הגדול של הריאה ("בית הסמפונות").

○ ניקבה הקבה. (החלק הרביעי של מערכת העיכול של הבהמה)

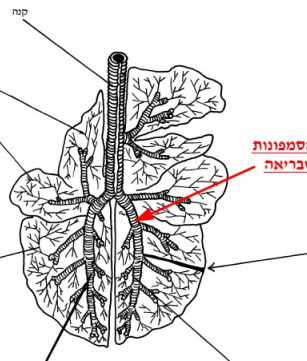
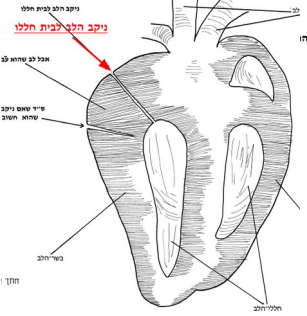
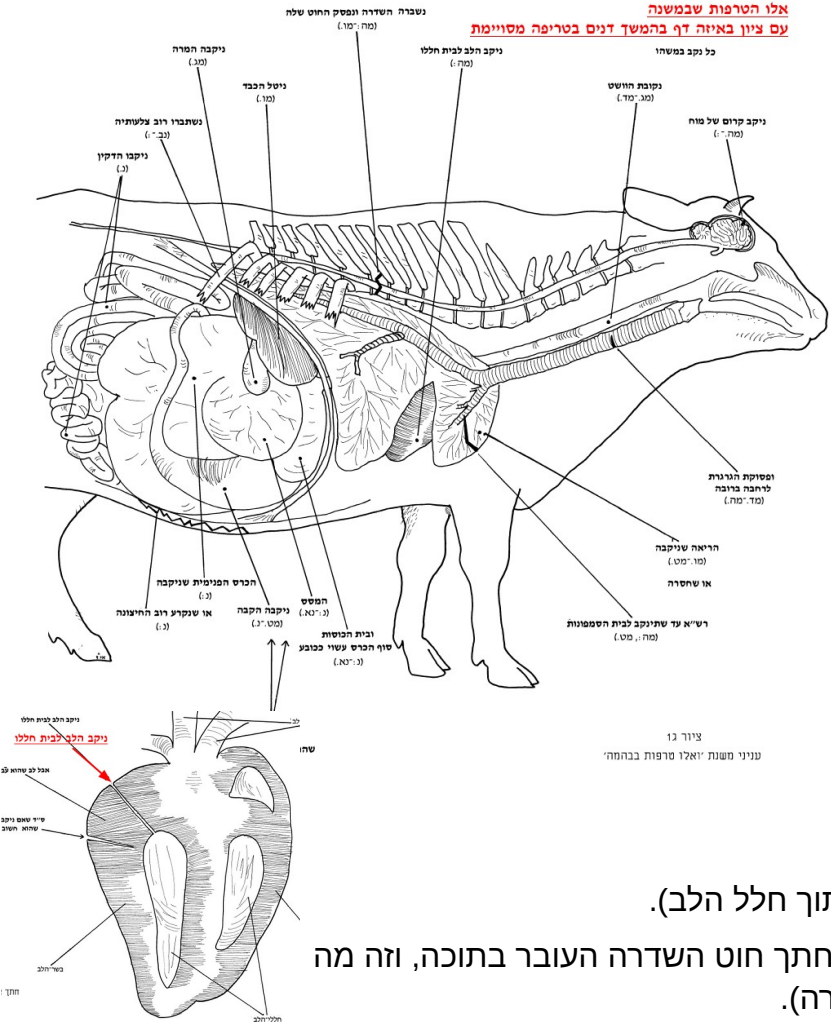
○ ניקבה המרה.

○ ניקבו הדקין (המעיים).

○ הכרס הפנימית שניקבה, או שנקרע רוב הכרס החיצונה. רבי יהודה אומר: בבהמה גדולה השיעור לפסול הוא קריעה של טפח, ובבהמה קטנה ברובה. (מערכת העיכול, מורכבת מארבעה חלקים, האוכל עובר מהכרס, לבית הכוסות, משם להמסס ומשם לקיבה, לכל חלק יש את התפקיד שלו, הגמרא תדון בדף נ' מהי הכרס הפנימית ומהי החיצונה)

○ המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ (שהנקב נראה מבחוץ ולא בינם לבין עצמם).

להארות: dafspoiler@gmail.com

האיורים במסכת חולין, לקוחים מהספר 'שיחת חולין' באישור הרב אמיתי בן דוד שליט"א

○ בהמה שנפלה מן הגג (חוששים שאיבריה הפנימיים התרסקו, אלא אם כן החזיקה בחיים 24 שעות).

○ נשתברו רוב צלעותיה.

○ דרוסת הזאב (חיה שנטרפה על ידי ציפורני זאב והטיל בה ארס, כדאי להסתכל בהקדמה ל'שיחת חולין' ובעוד מקומות על התשובות לסתירה לכאורה בין דברי הגמרא למדע). **רבי יהודה אומר**: דרוסת זאב פוסלת רק בבהמה דקה, ודרוסת אריה פוסלת בבהמה גסה. **בעופות**: דרוסת נץ פוסלת בעוף הדק (יונים), ודרוסת דורס גדול פוסלת בעוף הגס. (אווזים ותרנגולים)

○ **הכלל במשנה**: כל שאין כמוה חיה – בהמה שקיבלה מכה שאין בהמה במצב הזה שראויה לחיות, מוגדרת כטרפה.

2. האם בהמה שנמצאת במצב סופני, היא בהכרח טריפה?

האם טרפה יכולה לחיות

○ **ריש לקיש שאל**: מניין יש רמז בתורה לטרפה? ובגלל שיש פסוק מפורש, הגמרא **מבהירה שריש לקיש שאל** מאיפה המקור לכך שטרפה מוגדרת דווקא כבהמה שלא יכולה לחיות לאורך זמן (כמו שאומרת המשנה בסופה).

○ הגמרא **משיבה**: שהמקור הוא מהפסוק: "זאת החיה אשר תאכלו" (כמו שראינו את ההסבר לדרשה בדף לז) – בהמה שהיא "חיה" (שיכולה להמשיך לחיות) מותרת באכילה, אבל בהמה שלא חיה (טרפה) אסורה באכילה.

○ והגמרא **שואלת** מה המקור של הדעה החולקת בדף נז לקמן, שטרפה כן יכולה לחיות:

▪ הגמרא **אומרת** שגם הדעה החולקת נלמדת מהפסוק הזה, המילה "זאת" באה למעט: זאת החיה (הבהמה השלמה והבריאה) מותרת לאכילה, אבל **חיה** אחרת (שהיא טרפה, למרות שגם היא מסוגלת לחיות) אסורה באכילה.

▪ הדעה הראשונה (שסוברת שטרפה לא חיה) מפרשת את המילה "זאת" כמו הדרשה של **תנא דבי רבי ישמעאל**, שהקדוש ברוך הוא הראה למשה כל מין ומין ואמר לו "זאת אכול וזאת לא תאכל". והגמרא **אומרת** שגם לדעה שטרפה חיה צריך ללמוד את הדרשה הזו, אם ככה מה באמת המקור שלהם שטרפה חיה?

הגמרא **מתרצת** שהם לומדים את המקור, מדרשה אחרת של **תנא דבי רבי ישמעאל** על הפסוק: "בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" – התורה קוראת לבהמה שלקתה באחת משמונה **עשרה** הטרפות בשם "חיה" אשר לא תאכל, ומוכח שטרפה יכולה להמשיך לחיות. והגמרא תדון במנין 18 הטרפות.

3. מיכה גרם לפרה שלו להיבהל, יש סיכוי שהיא הפכה לטריפה?

מניין שמונה עשרה הטרפות

○ **תנא דבי רבי ישמעאל אמר** שישנן בדיוק שמונה עשרה טרפות שנאמרו למשה מסיני.

○ הגמרא **מקשה**: איך אפשר לומר שיש רק 18 טרפות? הרי יש עוד טרפות שמופיעות במשניות ובריתות אחרות (שמסומנות בראשי התיבות בסג"ר), וכן שבע שמועות של

